

Mūsų požiūris

Lietuvai, prieš daugiau nei 15 metų tapus Vakarų politinės erdvės dalimi, šiandien tarptautinėje politikoje vykstantys procesai yra ne mažiau aktualūs nei anksčiau. Pasaulio geopolitinis žemėlapis yra nuolat perbraižomas, todėl aktyvus Lietuvos diplomatijos veikimas yra gyvybiškai svarbus, siekiant užtikrinti mūsų valstybės saugumą ir ekonominių, kultūrinių bei socialinių ryšių tvirtumą su partneriais visame pasaulyje bei naujų partnerystės kūrimą. Neapibrėžtumas ir stabilumo stoka jaučiama ir Vakaruose, todėl Lietuva turi imtis aktyvių diplomatinių veiksmų ir išnaudoti savo užsienio politikos potencialą, telkiant mūsų geopolitinius partnerius bendriems tikslams.

Principinė mūsų užsienio politikos nuostata – Lietuva gina demokratines vertybes, žodžio laisvę, teisės viršenybės principą. Dėl savo nelengvos istorinės patirties, žinome, ką reiškia gyventi totalitarinėje sistemoje, kurioje pažeidžiamos pamatinės žmogaus teisės ir paminami bet kokie demokratiniai idealai. Mėgstamos tironų kalbos apie „jų režimo išskirtinumą“ tėra melas siekiant išsaugoti valdžią savo rankose žmonių laisvių sąskaita. Užsienio politikoje aktyviai pasisakysime prieš bet kokius žmogaus teisių bei demokratiškų laisvių pažeidimus ir ginsime kovojančius už laisvę. Laisvės ir demokratijos erdvė pasaulyje neturi trauktis.

Rusijai nepaliaujant rodyti kryptingo veikimo ir agresijos prieš savo kaimynus, mūsų užsienio politikos formavimo procese kaip niekada svarbu išlaikyti stuburo tvirtumą ir išlikti tvirtu Vakarų forpostu. Šiandien būtina aktyviai veikti Europos Sąjungoje, siekiant užtikrinti kryptingą Rytų partnerystės politikos vykdymą – Sakartvelo, Ukrainos ar Moldovos sėkmė gali tapti geriausiomis prielaidomis Rusijos demokratizacijai. Vakarų geopolitinėje erdvėje kartas nuo karto atsirandant vidinėms įtampoms, Lietuvai tampa itin svarbu imtis aktyvaus moderatoriaus vaidmens tam, kad būtų išlaikyta strateginė NATO ir ES vienybė. Be to, negalime likti pasyviais Vakarų struktūrose vykstančių procesų stebėtojais – tam, kad būtų paisyta ir Lietuvos interesų, privalome aktyviai veikti formuojant Vakarų politinę darbotvarkę, į ją įtraukiant ir mums svarbiausius ekonominius, saugumo ir socialinius klausimus.

Lietuvos stiprus vertybinis stuburas labai svarbus po COVID-19 pasaulyje, kuomet nemaža dalis valstybių vėl koncentruojasi į savo vidinių problemų sprendimą, daugiašališkumas išgyvena nuosmukį, Lietuva turėtų pasinaudoti galimybe imtis reikšmingesnio vaidmens ir atsakomybės remti demokratija, žmogaus teisėms ir teisės viršenybe grįstą kitų valstybių raidą, įgyvendinant vystomojo bendradarbiavimo uždavinius, kylančius iš aiškiai suformuluotų užsienio ir ekonominės politikos prioritetų. Šios veiklos drauge turi padėti Lietuvai vykdyti savo tarptautinius įsipareigojimus, dalintis pereinamuoju laikotarpiu sukaupta patirtimi, kurti ir palaikyti draugiškus ryšius su kitomis valstybėmis bei leisti užsitikrinti jų palaikymą Lietuvai svarbiais klausimais, ypač tuose tarptautiniuose formatuose kuriuose kiekviena valstybė turi vieną balsą.

Stipri Lietuvos diplomatinė tarnyba – priešakinė ir pagrindinė valstybės intereso įgyvendinimo ir gynimo linija, todėl privalome sustiprinti jos pajėgumus. Negalime toliau leisti silpnėti ryšiams su mūsų artimiausiais kaimynais – pirmiausia Lenkija, Latvija

ir Estija. Privalome kiek galima dažniau tiesiogiai komunikuoti su svarbiausių mūsų partnerių – JAV ir Vakarų Europos – valstybių vadovais, megzti glaudesnės partnerystės su kaimynais saitus, atkuriant klasikinę dvišalių diplomatinių santykių kultūrą, kurią pastaraisiais metais buvo pakeitusi „twitterinė diplomatija“ ar „susitikimai paraštėse“ daugiašaliuose forumuose.

Todėl mes, Tėvynės Sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai, savo užsienio politikos strategiją grindžiame šiais prioritetais:

- Demokratinė vertybių, žodžio laisvės, teisės viršenybės principo gynimas tarptautinėje politikoje;
- Tvirtos vertybinės pozicijos laikymasis ES Rytų politikos atžvilgiu ir nuolatinis veikimas vardan europietiškos Rytų partnerystės šalių ateities.
- Aktyvus Lietuvos veikimas tarpininkaujant Vakarų geopolitinės erdvės dialogui ir formuojant jos politinę darbotvarkę.
- Užsienio ir ekonominės politikos tikslų siekimas panaudojant vystomojo bendradarbiavimo priemones.
- Lietuvos diplomatinės tarnybos pajėgumų stiprinimas tam, kad būtų apginti strateginiai valstybės interesai, išlaikyta gera partnerystė su kaimynais ir stiprinami saitai su svarbiausiais mūsų partneriais – JAV ir Europa.

Vertybėmis grįsta rytų politika

Lietuvos gyventojų dalis, mananti, kad Lietuvos interesų tarptautinėje bendruomenėje įgyvendinimas yra užtikrintas, sieks 40 proc. (šiandien – 34 proc.).

Pagrindiniai iššūkiai:

LIETUVA BŪDAMA EUROATLANTINĖS CIVILIZACIJOS RYTINIAME PAKRAŠTYJE

nuolat patiria įvairias geopolitines įtampas, kurias kelia autoritarinė ir nedraugiška Rusijos Federacija bei jos satelitinės valstybės.

ATREMTI ŠIAI NEDRAUGIŠKŲ VALSTYBIŲ GRĖSMEI REIKALINGAS DIDESNIS VAKARIETIŠKAS VERTYBES ATSTOVAUJANČIŲ VALSTYBIŲ SUSITELKIMAS

ir bendraminčių bendruomenės plėtra. Tačiau nuo 2008 m. Bukarešto NATO susitikimo, kuriame Ukrainai ir Sakartvelui nebuvo pasiūlytas narystės veiksmų planas, liudijęs Vakarų neryžtingumą toliau kurti ir plėsti laisvą ir nedalomą Europą. Tai atvėrė kelius didelio mąsto Rusijos agresijai – okupuotos Sakartvelo ir Ukrainos teritorijos, prie pat Vilniaus netrukus pradės veikti pirmasis, Lietuvos nacionaliniam saugumui grasinantis, Astravo atominės elektrinės reaktorius, vykdomos nuolatinės informacinės ir kibernetinės atakos prieš mūsų laisvę, kišamasi į mūsų bei kitų demokratinių šalių vidaus politinius procesus.

kurią susaistydamas sąjunginiais saitais su Rusija V. Putinas bando visiškai įtvirtinti savo valdžią mūsų kaimynystėje neribotam laikotarpiui, taip dar labiau padidinant agresijos prieš Baltijos regiono valstybes tikimybę.

Pagrindiniai darbai:

1. SIEKSIME, JOG RYTŲ PARTNERYSTĖ TAPTŲ REALIOS PARAMOS INSTRUMENTU.

Agresyvus Rusijos režimas išlieka egzistencine grėsme Lietuvai ir Europai, kuriai neutralizuoti reikalingos ypatingos priemonės. Sėkminga Rusijos kaimyninių valstybių transformacija – demokratijos „diržas“ – gali paskatinti demokratėjimo tendencijas pačioje Rusijoje. Todėl Lietuva turi būti tarp pirmeivių vykdant ES plėtros politiką, burti bendraminčių koaliciją Rytų Partnerystės šalių (Ukrainos, Moldovos, Sakartvelo) atžvilgiu, laikydama tai svarbiausiu ES „minkštosios geopolitinės galios“ instrumentu. Rytų Partnerystės programa negali likti tik biurokratinio įrankiu – ji privalo tapti realia parama narystės ES siekiančioms valstybėms, atsižvelgiant į jų pažangą. Esame įsitikinę, jog Lietuva Rytų Partnerystės politiką turi vertinti kaip pagrindinį ES politinį įrankį kuriant demokratinę Europą, jos taikią ir saugią kaimynystę, todėl sieksime, kad Bendrija šiuo klausimu skirtų žymiai didesnius finansinius ir politinius resursus.

Savo ruožtu Lietuva toliau tvirtai rems Ukrainą, jai einant pasirinktu europiniu keliu. Sieksime tarptautinių pagalbos Ukrainai iniciatyvų „Maršalo planas Ukrainai“ ir „Ukraina 2027“ sklandaus įgyvendinimo. Mėginsime suburti šalių koaliciją, kurių susidomėjimas Ukrainos europine perspektyva yra svarbus, ir kurios pirmininkaus ES Tarybai iki 2027 m. Svarbiausias tikslas – pasiekti, kad 2027 m., kai Lietuva pirmininkaus ES Tarybai, Ukraina bei kitos pažangiausios Rytų Partnerystės šalys įgytų kandidatės visavertei narystei ES statusą.

2. SANTYKIUS SU BALTARUSIJA PALAIKYSIME PIRMIAUSIA VERTINDAMI JOS REŽIMO KELIAMAS GRĖSMES LIETUVOS NACIONALINIAM SAUGUMUI.

Lietuvą su Baltarusija sieja intensyvūs ekonominiai ryšiai, ypač transporto ir prekybos srityse. Lietuva suinteresuota ilgalaikę Baltarusijos integraciją į transatlantinę šeimą. Tačiau tolesnė dvišalių santykių plėtra priklausys nuo to, kaip Baltarusija spręs Astravo atominės elektrinės klausimą. Espoo konvencijos šalys yra pripažinusios, kad šios elektrinės aikštelė parinkta nesaugi, pažeidžiant konvenciją, o pati branduolinė jėgainė – kelia grėsmę ES šalių saugumui. Todėl sieksime Astravo atominės elektrinės uždarymo bei visapusiško šios elektrinės ekonominio izoliavimo visos ES (ir kitų sąjungininkų) mastu. Jokie kompromisai saugumo sąskaita dėl geresnių santykių, ypač ekonominiame bendradarbiavime, negali būti daromi. ES ir NATO partneriai turi aiškiai suprasti, kad Astravo AE uždarymas yra gyvybiškai svarbus Lietuvos reikalas.

Dvišaliuose santykiuose negalėsime nereaguoti į jau ne vieną dešimtmetį Baltarusijoje vykdomą Lietuvos istorijos perrašymą, kuris ne tik iškreipia visuotinai priimtą Europos istorinį pasakojimą, tačiau suteikia galimybę vietiniams šovinistams auginti jaunąją baltarusių kartą priešiško Lietuvos dvasia, kas visiškai atitinka Kremliaus interesus. Kartu suvokiame, kad Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorinė tradicija yra tas kultūrinis veiksnys, kuris gali išsaugoti Baltarusiją Vakarų civilizacinėje ir politinėje erdvėje, todėl esame pasirengę „dalintis“ šia tradicija, tačiau su sąlyga, kad išlaikysime pagarbą visuotinai priimtam Europos istoriniam pasakojimui.

Politinių ryšių plėtrai taip pat trukdo demokratijos nebuvimas: žmogaus teisių ir spaudos laisvės pažeidimai, politinių oponentų persekiojimas, laisvų ir teisingų rinkimų vakuumas. Lietuva ir toliau remia demokratinę Baltarusijos opoziciją, kad būtų išlaikoma ir plečiama demokratinė erdvė, stiprinamas tautinis identitetas.

3. STIPRINSIME PRIEMONES RUSIJOS ĮTAKAI MAŽINTI IR SIEKSIME SUKURTI ILGALAIKĘ, VIENINGĄ TRANSATLANTINĘ RUSIJOS TRANSFORMACIJOS POLITIKĄ.

Rusijos kaimynystė ilgą laiką buvo, yra ir išliks didžiausias iššūkis Lietuvos valstybei todėl stiprinsime priemones, skirtas atremti „kietosios“ (karinės jėgos stiprinimu ir demonstravimu) ir „minkštosios“ (poveikis strategiškai svarbiems ekonomikos sektoriams, infrastruktūros projektams, propaganda ir dezinformacija) galios pagalba skleidžiamą Rusijos įtaką Lietuvoje. Lygiagrečiai bursime Vakarų demokratinę bendruomenę vieningai ir ilgalaikiai Rusijos transformacijos strategijai, grįstai mūsų vertybėmis ir tarptautinės teisės principais, kurių Rusija vis labiau nepaiso, kurti ir įgyvendinti. Neturėdami tokios vieningos darbotvarkės Rusijos atžvilgiu tampame Rusijos darbotvarkės aukomis.

Aktyvi Lietuvos veikla vakarų geopolitinėje erdvėje ir už jos ribų

Lietuvos visuomenės pasitikėjimas ES ir jos veikla sieks 70 proc. (šiandien – 65 proc.).

Pagrindiniai iššūkiai:

PRIEŠ DEMOKRATIJAS PASAULYJE VYKSTA „KEISTASIS“ KARAS,

išnaudojant visą pirmą internetinę erdvę, siekiant manipuliuoti tautų sąmone. Autoritarinių šalių lyderiai demokratijoje mato grėsmę savo valdžiai ir siekia ją silpninti bei diskredituoti. Pasauliui vis dar jaučiant 2008 m. finansinės krizės, kuri peraugo į ekonominę ir vėliau į politinę krizes pasekmes, susiduriame su vis mažėjančia demokratijos erdve. Būdami vidutinio dydžio valstybe, esame priklausomi nuo tarptautinės teisės normų laikymosi, todėl demokratinės erdvės stiprinimas yra mūsų interesas.

PASTAROJO DEŠIMTMEČIO POLITINIAI PROCESAI TIEK EUROPOJE,

ties ir visame pasaulyje, kelia vis daugiau naujų iššūkių valstybėms ir tarptautinei bendruomenei. Laisvas ir demokratiškas pasaulis praranda idėjinę lyderystę, silpnėja demokratijų „minkštoji“ galia, įvairios autokratijos vis labiau įsitvirtina pasaulyje, demokratija prarado konsensusą daugelyje Vakarų sostinių, kairieji ir dešinieji radikalai vis labiau griauja esminius demokratijos principus bei pasiduoda trečiųjų autokratiškosios šalies įtakai. Transatlantinis ryšys tarp Vašingtono ir svarbiausių ES sostinių toliau silpnėja tiek dėl vidinių politinių procesų, tiek dėl priešiško Rusijos bei Kinijos veikimo, kurio apimtys ir neigiamas poveikis nėra pakankamai įvertinamas.

JUNGTINĖS KARALYSTĖS PASITRAUKIMAS IŠ ES („BREXIT“)

yra rimtas smūgis Europos vienybei ir tai susilpnins ne tik pačią ES, bet ir Lietuvos galimybes kurti efektyvias koalicijas ginti savo interesus, riboti ardomąją Rusijos veiklą Europoje. Tai skatins mus ieškoti ir kitų sąjungininkų, siekiant išlaikyti glaudžius prekybinius ir karinius ryšius su Jungtine Karalyste.

EUROPOS INTEGRACIJOS „NUOVARGIO“ KONTEKSTE,

nesibaigiančiose diskusijose dėl Bendrijos ateities Lietuva privalo suformuluoti savo Europos politikos viziją, kuri remtųsi Lietuvos kaip politiką formuoti galinčio veikėjo, o ne pasyvaus politikos objekto, idėja.

PRIEŠ DAUGIAU NEI 15 METŲ LIETUVA TAPO VYSTOMOJO BENDRADARBIAVIMO PARTNERE –

valstybe, kuri įsipareigojo ištekliams (dalimi nuo BNP), žiniomis bei kitomis priemonėmis prisidėti prie kitų valstybių raidos. Lig šiol mūsų šalis nevykdo savo įsipareigojimų susijusių su skiriamais ištekliams, stokoja visaapimančio strateginio požiūrio kaip vystomasis bendradarbiavimas gali padėti pasiekti svarbių ir išmatuojamų mūsų užsienio ir ekonominės politikos tikslų, nėra numatę veikimo ir inovatyvių sprendimų, kurie padėtų įsipareigojimus vykdyti bei sustiprintų Lietuvos, kaip vystomojo bendradarbiavimo partnerės, reputaciją. Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo veiklos yra nepibrėžtos, o jų sukuriama vertė šalims nėra matuojama. Lietuvos pereinamojo laikotarpio patirtis kuriant ir stiprinant viešąjį sektorių šiuo metu sėkmingai panaudojama ES kaimynystės valstybėse, finansuojama ES ištekliams. Tačiau trūksta lyderystės ir įtraukties, apimant viešąjį, privatų ir nevyriausybinį sektorius, siekiant didinti tiek vystomojo bendradarbiavimo apimtį, tiek įtaką bei vertę. Lietuvai, kaip mažai valstybei, labai svarbu plėsti jai draugišką valstybių ratą ir tokiu būdu užsitikrinti paramą daugiašaliuose formatuose, ypač tuose, kur kiekviena valstybė turi vieną balsą.

Pagrindiniai darbai:

1. KURSIME LIETUVOS EUROPOS POLITIKĄ. NARYSTĖ ES – TAI LIETUVOS PRIKLAUSOMYBĖS VAKARŲ BENDRUOMENEI PAMATAS.

Lietuvos interesas – nelikti geopolitinėje periferijoje, užtikrinti šalies politinį, ekonominį ir infrastruktūrinį įsitvirtinimą Europoje. Tačiau kartu į Europos integracijos procesą žvelgiame įsitikinę, kad kiekviena valstybė narė yra suinteresuota savo vidaus politikos nuostatas paversti europinės darbotvarkės dalimi. Tad ypač svarbu užtikrinti, kad tolesnis ES vystymasis nepriklausytų tik nuo didžiausių struktūrinę galią turinčių ES valstybių narių interesų ar ES viduje jų suformuotų koalicijų. Todėl Lietuva aiškiai pasisako prieš vienbalsiškumą, priimant sprendimus ES, lauko siaurinimą, plečiant kvalifikuotos daugumos balsavimo metodą. Lietuvos pozicija ES ateities klausimu turi būti grindžiama aiškiu jos nacionalinių interesų supratimu. Lietuvai tai pavyko, kai jos inicijuota „ES energetinio saugumo“ politika buvo suvokta kaip atliepanti bendrą sąjungos interesą ir pradėta realizuoti. Mūsų valstybė gali sėkmingai formuoti ES darbotvarkę ir savo kompetencijas išnaudoti visos Bendrijos labui. Lietuva, pasitelkusi ES institucijas, pati turi būti kūrėja, formuoti tarpvalstybines koalicijas, stiprinti valstybės gerovę, saugumą ir suverenitetą. Turime remti Europos integraciją tose srityse, kur Lietuva yra jautri išorės spaudimui, o integracija gali sustiprinti mūsų saugumą.

2. SIEKSIME EUROPOS SĄJUNGOS, KAIP DEMOKRATINIŲ VERTYBIŲ IR TEISĖS VIRŠENYBĖS GYNĖJOS VAIDMENS ĮTVIRTINIMO. EUROPOS SĄJUNGOS BENDROS UŽSIENIO IR SAUGUMO POLITIKOS, KAIMYNYSTĖS POLITIKOS PARADIGMOJE

Toliau tęsime darbą, siekiant vieningo Europos Sąjungos lygmens teisinio instrumento – Magnitskio akto, sukuriančio naują sankcijų sistemą, kuri leistų taikyti įvažiavimo draudimo, finansines ir kitas sankcijas asmenims ir organizacijoms, atsakingoms už šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus ir korupcinio pobūdžio nusikaltimus. Laikysimės pozicijos, kad šalys, siekiančios aktyvesnio politinio ir ekonominio bendradarbiavimo su Europos Sąjunga, privalo priimti tokius pačius įsipareigojimus demokratijos, teisės viršenybės, žmogaus teisių, socialinių standartų srityse, kaip ir ES šalys narės. Tironijose pažeidinėjamos žmogaus teisės tampa ne tik vertybine problema, tačiau ir ekonominių bei socialinių standartų devalvacija, kurių pagalba šios siekia įgyti politinių ir ekonominių pranašumų prieš Europos Sąjungos nares.

3. SKATINSIME JAV DAR AKTYVIAU ĮSITRAUKTI Į MŪSŲ REGIONO SAUGUMO IR EKONOMIKOS KLAUSIMŲ SPRENDIMĄ.

Aktyviau išnaudosime mūsų diplomatinę tarnybą Vašingtone, tarpparlamentinę diplomatiją Kongrese, emigrantų JAV balsą, lobistines ir verslo bendradarbiavimo galimybes užtikrinant, kad mūsų pozicijos ir interesai JAV būtų išgirsti ir suprasti.

4. STIPRŪS TRANSATLANTINIAI RYŠIAI – MŪSŲ SAUGUMO PAMATAS.

ES karinis saugumas privalo būti grindžiamas sąjunga su JAV, todėl Lietuva siekia ir sieks, kad ES savo geopolitinę ir kultūrinę galią grįstų euroatlantinės civilizacijos pagrindais. Stiprinsime transatlantinius ryšius per NATO, ES, sektorines politikas ir dvišalį bendradarbiavimą. Sieksime glaudesnio ES bendradarbiavimo su JAV gynybos srityje (PESCO), nedubliuojant NATO funkcijų. Sieksime, kad ES ir JAV prekybinė partnerystė būtų įtvirtinta sutartimi, kaip didžiausia ir galingiausia laisvos prekybos erdvė pasaulyje. Prie sėkmingos transatlantinės partnerystės prisidėtų ne tik politinis ir karinis, bet ir ekonominis bendradarbiavimas, kadangi dėl demografinių, kultūrinių ir kitų priežasčių besikeičianti JAV politikų karta gali imti vadovautis kitais, mūsų interesų neatitinkančiais, prioritetais.

5. PALAIKYDAMI DRAUGIŠKUS SANTYKIUS SU VISOMIS VALSTYBĖMIS, PIRMENYBĘ TEIKSIME TOMS, KURIOS LAIKOSI DEMOKRATINIŲ VERTYBIŲ BEI UŽTIKRINA SAVO PILIEČIŲ ŽMOGAUS TEISES.

Demokratinės vertybės neturi tapti tironijos rinkos dydžio auka. Todėl stiprinsime bendradarbiavimą su tokiomis šalimis kaip Taivanas (Kinijos Respublika), kuri dėl savo politinės pozicijos patiria karinį, politinį ir ekonominį spaudimą. Taivane atidarysime ekonomikos atstovybę, stiprindami dvišalius ekonominius, socialinius sveikatos apsaugos klausimus.

6. LIETUVOS REPUTACIJOS STIPRINIMAS BEI DRAUGIŠKŲ VALSTYBIŲ RATO PLĖTIMAS, ĮVEIKLINANT VYSTOMOJO BENDRADARBIAVIMO PRIEMONES.

Vystomasis bendradarbiavimas yra svarbus užsienio ir ekonominės politikos įrankis, tad sumaniai jį naudojant Lietuva gali plėsti savo įtaką kaip Vakarų demokratijos erdvės narė, bet ir kurti bei stiprinti draugiškų valstybių ratą, pasiekti reikšmingų ekonominės politikos uždavinių. Siekiant įgyvendinti šiuos prioritetus steigsime Vystomojo

bendradarbiavimo agentūrą su aiškiu mandatu (i) įgyvendinti sutartus vystomojo bendradarbiavimo politikos strateginius uždavinius, (ii) kurti ir įgyvendinti strategines partnerystes su kitomis šalimis partnerėmis, (iii) telkti viešąjį, privatų ir nevyriausybinių sektorių tikslams siekti, (iv) padėti kurti ir įgyvendinti finansinius instrumentus skirtus vystomojo bendradarbiavimo veikloms finansuoti, (v) matuoti ir vertinti sukurtą vertę bei rezultatus. Tokios institucijos veikla neturėtų priklausyti nuo politinio ciklo ir turėtų užtikrinti sutartos politikos tęstinumą nepriklausomai nuo jų.

7. VYKDYDAMI POLITIKĄ VALSTYBĖJE IR EUROPOS SĄJUNGOJE, REMSIMĖS KRIKŠČIONIŠKOMIS VERTYBĖMIS IR GINSIME JAS.

Pastarąjį dešimtmetį blogėjanti tikinčiųjų krikščionių padėtis pasaulyje kuria ne tik asmeninį, bet ir mūsų politinės bendruomenės įsipareigojimą tikinčiųjų teisių ir tikėjimo laisvės pažeidimų problemą Europoje ir pasaulyje svarstyti aukščiausiu – Europos Sąjungos – lygiu. Įsipareigojame siekti bendro požiūrio, kuriant valstybių narių veiksmų planą, kaip apsaugoti tikinčiuosius, kartu numatant sankcijas tikėjimo laisvės principų pažeidėjams. Būtina visuomenėje ugdyti suvokimą, kad Krikščionybė yra visos Vakarų civilizacijos pamatas ir mes patys pirmiausia esame krikščionys, o tik paskui europiečiai.

Pagrindiniai iššūkiai:

STRATEGINĖ PARTNERYSTĖ SU KAIMYNAIS IR STIPRI LIETUVOS DIPLOMATINĖ TARNYBA

LIETUVA GILIAS DVIŠALES

arba trišales konsultacijas su artimiausiais savo ir kaimynais ir partneriais iš esmės pakeitė ministrų ar valstybės vadovų daugiašaliais susitikimais Briuselio institucijose – „susitikimais paraštėse“. Tačiau toks bendravimo formatas nepakankamas užmegzti tarpvalstybinį dialogą, įsigilinti į abipusių santykių problematiką ir ieškoti bendro supratimo.

ESTIJA IR LATVIJA YRA NE TIK ISTORINĖS MŪSŲ SĄJUNGININKĖS

ir artimos kaimynės, bet ir bendramintės šių dienų iššūkių akivaizdoje, su kuriomis dirbame dėl savo piliečių saugumo, gerovės ir laisvės užtikrinimo. Nors esame laisvės kelio bendražygiai, siekiame tų pačių tikslų regione, ES ir NATO, tačiau ta vienybė, kuri buvo tokia ryški Baltijos kelio metu, šiandien yra tapusi labiau inertiška. Baltijos šalių nesuskalbėjimas kai kuriais strateginiais klausimais sudaro palankią terpę trečių šalių geopolitiniams žaidimams. Rusija Baltijos šalyse taiko tradicinę skaldymo formulę 2+1, kai viena iš trijų šalių nusipelno pagyrimo, palankių projektų, o kitos dvi – kritikuojamos, nuolat kaitaliojant „gerųjų“ ir „blogųjų“ vaidmenis.

Pagrindiniai darbai:

1. UŽSIENIO POLITIKA TURI TURĖTI AIŠKIĄ STRATEGIJĄ.

Užsienio politika yra ne tik diplomatija, santykių palaikymas, bet visų pirma aiški strategija apie tai, kokių tikslų Lietuva tarptautiniuose santykiuose siekia bent jau artimiausią dešimtmetį. Mūsų vizija – Lietuva kaip tvirtas Vakarų civilizacinis ir geopolitinis forpostas, atsparus priešiškų valstybių įtakoms ir kartu vakarietiško ir demokratinio vertybių sklaidos Rytų Europoje varomoji jėga. Diplomacija yra užsienio politikos įgyvendinimo instrumentas, bet ji nepakeičia strategijos, kuri arba yra arba jos nėra. Jei gu neturėsime savo darbotvarkės, atsiduosime priešiškų valstybių darbotvarkei.

Jungtinei Karalystei palikus Europos Sąjungą, galios centras Sąjungoje dar labiau pasislinks Berlyno link. Lietuvą saugo Vokietijos kariai. Stiprinsime politinį ir ekonominį dvišalį bendradarbiavimą, išnaudodami galimybes, kurios atveria vadovybės pasikeitimas ilgametei vyriausybės vadovei Angelai Merkel išeinant iš politikos.

Koronaviruso krizė pademonstravo ekonominio modelio, kuriame gamyba, siekiant kaštų mažinimo, iš ekonomiškai išsivysčiusių demokratijų, buvo perkelta į trečiąsias, dažnai tironiškas šalis, neteisingumą. Tokie žingsniai kelia grėsmę tiek Europos Sąjungos, tiek mūsų pačių nacionaliniam saugumui ir ekonomikai. Aktyviai veiksime, kad dalis gamybos grandinių būtų perkelta į Lietuvą, kuriant čia aukštos pridėtinės vertės darbo vietas.

2. STIPRINSIME PARTNERYSTĘ SU LENKIJA.

Istorinio kaimyno svarba Lietuvai yra akivaizdi siekyje bendrai kurti didesnę regiono energetinę nepriklausomybę ir strateginę-infrastruktūrinę integraciją su Vakarais, atrama stabdant Rusijos imperines ambicijas. Per pastarąjį dešimtmetį Lietuva ir Lenkija bendromis jėgomis priėmė esminius sprendimus regiono energetiniam ir kariniam saugumui užtikrinti.

NATO rytinio flango lygiu Lenkija yra pagrindinis gravitacijos centras, NATO gynybos prasme – branduolys, todėl sieksime veikti išvien su Lenkija. Abiejų šalių partnerystė atveria galimybę sukurti tokią geopolitinę realybę, kuri leistų išsaugoti JAV dėmesį ir saugumo garantijas, formuoti ES Rytų politiką, stiprinti Vidurio Europos šalių balsą ES institucijose.

Lenkijos nesutarimuose su Europos Komisija nepalaikysime sprendimų primetimo jėga, metodų, paremtų darant spaudimą. Be abejonės, visos šalys turi žinoti, kokia jų atsakomybė ir įsipareigojimai pagal ES sutartis. Tačiau ginčai turi būti sprendžiami dialogo ir konsensuso būdu, todėl palaikysime tokią problemų sprendimo kultūrą, o esant reikalui – galėsime paprašyti ir tarpininkauti.

3. SIEKSIME DIDESNĖS BALTIJOS ŠALIŲ VIENYBĖS.

Iš esmės keisime ligšiolinį diplomatinės tarnybos ir Vyriausybės bendravimo stilių ir būdus: bendrausime su kaimynais teikdami prioritetą dvišaliams ir trišaliams santykiams.

Privalome kaip galima greičiau išbandyti trijų Baltijos valstybių energetikos sistemos gebėjimą veikti izoliuotu režimu, kad sinchronizacija su kontinentine Europa įvyktų nustatytu laiku, kaip sutarta, – iki 2025 m. Taip pat sieksime su Estija ir Latvija sutarti

dėl vienodų principų, susijusių elektros energijos iš trečiųjų šalių atominėse elektrinėse patekimu į Baltijos šalių rinką. Mėginsime tartis, kad Latvija ir Estija pripažintų Klaipėdos suskystintų gamtinių dujų terminalą regioniniu, kas atvertų galimybę gauti apie 100-150 mln. eurų europinę paramą terminalo laivo-saugyklos išpirkimui ir taip atpiginti jo išlaikymą.

4. STIPRINSIME LIETUVOS UŽSIENIO POLITIKOS POTENCIALĄ IR LYDERYSTĘ.

Atkursime Lietuvos užsienio politikos potencialą sudarydami sąlygas Lietuvos diplomatijai tapti gambiausių, kūrybingiausių, gerai apmokamų diplomatų tarnyba. Šiam tikslui parengsime ir įgyvendinsime konkrečią valstybinę investicinę programą apimančią adekvatų finansavimą bei gebėjimų stiprinimą, sieksime ją įtvirtinti politinių partijų susitarimu. Sustiprinsime diplomatinės tarnybos analitinius gebėjimus, grąžinsime objektyvų diplomatų vertinimą pagal gebėjimus, o ne partinę priklausomybę. Grąžinsime Seimui deramą vietą konstruojant Lietuvos užsienio politiką.

Sutelksime visas valstybės institucijas vieningos Lietuvos užsienio politikos įgyvendinimui – tik veikdami vieningai kartu su Prezidentu, Vyriausybe, Seimu galime sustiprinti Lietuvos lyderystę užsienio politikos srityje. Sieksime, kad visos partijos prisidėtų prie Lietuvos užsienio politikos įgyvendinimo aktyviai veikdamos parlamentinės diplomatijos srityje.

5. ĮGALINSIME ATSTOVYBIŲ TINKLĄ IR EKONOMINĖS DIPLOMATIJOS PAJĖGUMUS.

Išskirsime prioritetines atstovybes, kurioms bus skiriami reikalingi resursai, būtini įgyvendinti iškeltus uždavinius. Lietuvos diplomatinę ir konsulinę atstovavimą plėšime tose pasaulio vietose, kur kuriama ateitis, telkiasi inovacijos ir investicijos, veikia galingiausi lietuvių diasporos židiniai, galintys prisidėti prie Lietuvos interesų įgyvendinimo. Sustiprinsime ekonominę atstovavimą prioritetinėse rinkose, taip pat sustiprinsime aktyvios ekonominės diplomatijos priemones tradicinėse eksporto skatinimo ir užsienio investicijų pritraukimo šalyse.

6. ATGAIVINSIME KLASIKINIŲ DIPLOMATINIŲ SANTYKIŲ KULTŪRĄ BEI TELKIANČIĄ LIETUVOS LYDERYSTĘ

Lietuva privalo atgaivinti glaudžias Baltijos Tarybos diskusijas ir tradiciją rasti bendras pozicijas, grįžti prie efektyvių konsultacijų su „Šiaurės lanko“ valstybėmis (Baltijos ir Šiaurės šalimis, Jungtine Karalyste) bei atkurti sisteminių dialogą su Lenkija. Tokie formatai reikšmingi diskutuojant apie visam regionui aktualius klausimus. Todėl svarbu, kad tam visos partijos prisidėtų prie Lietuvos užsienio politikos įgyvendinimo ir būtų atkurti parlamentinės diplomatijos pajėgumai.

Sieksime, kad Lietuva santykius su didžiosiomis valstybėmis, tokiomis kaip JAV, Vokietija, Prancūzija, Jungtine Karalyste, aktyviau ir dažniau plėtotų dvišaliu formatu, nes tai leistų geriau aktualizuoti ir pristatyti mums rūpimus klausimus, ypač kabant apie saugumą, ir taip formuoti išskirtinius santykius su tomis valstybėmis, ko neretai neįmanoma pasiekti per daugiašalius formatus. Kita vertus, mažesnių valstybių balsas gali būti labiau girdimas, kai jos yra vieningos ir laikosi drauge (pavyzdžiui, ir JAV į atskiras Baltijos šalis dažnai žiūri kaip į vieną regioną). Todėl lygiagrečiai turime stiprinti ryšius su regioniniais partneriais, kas sudarytų sąlygas išgryninti bendras pozicijas ir dar geriau jas atstovauti tiek santykiuose su tomis pačiomis didžiosiomis valstybėmis, tiek su ES.

PROGRAMĄ RENGĖ:

**Audronius Ažubalis, Arvydas Anušauskas, Laurynas Kasčiūnas,
Žygimantas Pavilionis, Matas Maldeikis, Giedrė Balčytytė, Jurgita Šiugždinienė,
Lukas Kačiušis, Algirdas Kazlauskas.**